

الخامس والعشرون من الاقاليم العرفية وهو خوارزم

ذكر خوارزم

فرع من طخارستان وما اضيف اليها انتقل الي ذكر
 بلاد خوارزم وخوارزم اسم للإقليم وهو اقليم منقطع
 من خراسان وعن ما وراء النهر ويحيط به الفارز من كل
 جانب ويحيط به من الغرب بعض بلاد الترك ويحيط به
 من جهة الجنوب خراسان ومن الشرق بلاد ما وراء النهر
 ويحيط به من الشمال بلاد الترك ايضاً واقليم خوارزم في
 اخر جيحون وليس بعده علي النهر عمارة الي ان يقع
 جيحون في بحيرة خوارزم واقليم خوارزم علي جانبي
 جيحون ومدينته العظمى وهي كركانج في الجانب
 الجنوبي من جيحون وتسمي بالعربية الجرجانية
 قال ابن حوقل وبلاد خوارزم من ابرد البلاد قال
 ويبتدي الجيود في نهر جيحون من جهة خوارزم قال
 وكانت قصبة خوارزم تسمي بالخوارزمية كاث فخرها النهر
 وبني لهم الناس مدينة وراها قال وكانت هذه
 المدينة في الجانب الشمالي من جيحون وقال المهلب
 وبلاد خوارزم في جهة الجنوب والشرق عن بحيرة خوارزم
 ومن خوارزم الي امل نحو اثنتي عشرة مرحلة ومن
 خوارزم الي بحيرة خوارزم نحو ست مراحل •

Τὸ γνωστὸν εἰκοσὸν πέμπτον κλίμα, ὅπερ ἐστὶν ἡ Χορασμία.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΧΟΡΑΣΜΙΑΣ *).

Μετὰ τὴν περιγραφὴν τῆς Τοχαρσαίνης καὶ τῶν αὐτῇ ἀνηκόντων ἔπεται νὰ περιγράψωμεν τὴν Χορασμίαν, ὅπως ὀνομαζόμενον κλίμα. Τῆτο δὲ τὸ κλίμα, χαριζόμενον ἀπὸ τῆς Χορσαίνης καὶ τῆς Μαουαραλνάχης, περιέχεται ἀπανταχόθεν ἀπὸ ἐρήμους, καὶ ἔχει κατὰ μὲν δύσιν ὀλίγας ἐπαρχίας τῆς Τερκίας, κατὰ δὲ νότον τὴν Χορσαίνην, κατὰ δὲ ἀνατολὰς τὴν γῆν Μαουαραλνάχην, καὶ κατὰ ἄρκτον ὡσαύτως ἐπαρχίας τῆς Τερκίας. Ἡ Χορασμία ἀποτερματίζει τὸν ποταμὸν Τζιχὲν, καὶ πέραν αὐτῆς κατοικία ἀνθρώπων ἔχ' ὑπάρχει, ἕως οὗ ὁ ποταμὸς εἰσρέει εἰς τὴν λίμνην τῆς Χορασμίας. Τὸ κλίμα τῆς Χορασμίας κεῖται ἐπὶ ταῖς δύο ὄχθαις τῆς ποταμῆς, τῆς ὁποίας ἡ μεγίστη πόλις ὑπάρχει τὸ Κορκαντζὲς πρὸς τὴν νότιον ὄχθην τοῦ ποταμῆς Τζιχὲν, ὀνομαζόμενον παρὰ τοῖς Ἀραβῶν Ἀλτζορτζανιά. Κατὰ τὴν Ἐμπν Χαρκάλ ἡ γῆ τῆς Χορασμίας ὑπάρχει ἀπασῶν ἡ ψυχροτάτη, ὁ δὲ ποταμὸς Τζιχὲν ἀρχίζει νὰ κρυσταλλῆται κατὰ τὸ μέρος τῆς Χορασμίας· ἔτι δὲ λέγει, ὅτι ὑπάρχει κωμόπολις τῆς Χορασμίας, ἰνομαζομένη χορασμισὶ Κὰθ, ἡ ὁποία κατεσκάφη παρὰ τῆς ποταμῆς, καὶ πέραν αὐτῆς ἀνέκτισαν οἱ ἐγχώριοι πόλιν κειμένην πρὸς τὸ βόρειον τῆς Τζιχενίε. Ὁ Μωλεβῆς λέγει, ὅτι ἡ γῆ τῆς Χορασμίας κεῖται κατὰ νότον καὶ ἀνατολὰς πρὸς τὴν λίμνην τῆς Χορασμίας, καὶ ὅτι ἀπὸ τῆς Χορασμίας ἕως τῆς Ἀμάλ εἶναι ὡς ἑγγίσα δώδεκα σταθμοί, ἀπὸ δὲ Χορασμίας ἕως τῆς λίμνης τῆς Χορασμίας, ἕξ σταθμοί.

*) Ἀραβισὶ βνομάζεται Κοβαρσμία, ἀλλ' ἐγὼ γράφω κατὰ Πτολεμαῖον Χορασμία.

الخامس والعشرون من الاقاليم العرفية وهو بلاد خوارزم

الاسماء	الاسماء المنقول عنهم	الطول العرض			الاقليم العرفي	الاقليم العرفي
		ع	د	ا		
كركانج الكبرى	اطوال وقانون	فد	ا	سب	يز	من خوارزم
جرجانية خوارزم و هي كركانج الصغرى	اطوال	فد	ه	سب	مه	من خوارزم
كاث	كانون اطوال	فه	ح	ما	لو	من خوارزم
زخشير	اطوال	فد	ل	ما	مه	من خوارزم
هزاراسب	اطوال	فه	ك	ما	ي	من خوارزم
درعان	اطوال و كانون وبعضهم	فو	كه	م	ل	من خوارزم
فربر	اطوال كانون	فر	ل	لح	مه	من خوارزم
		فو	له	لح	م	من خوارزم

ΕΣΗΜ. Η' σήλη, ή εν τῷ πρωτοτύπῳ εύρισκομένη, τήν ὁποίαν ὁ ἡμέτερος συγγραφεύς ὀνομάζει αἰσβα, και δεικνύει τὸ πᾶς ἀναγνωσέν τὰ δὺματα, ἐγκαταλιμπάνεται ὡς περιττὴ καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ εἰς τὴν ἐν Ὁξωνίᾳ ἐκδοσιν, ἀντ' αὐτῆς δε

Π Ι Ν Α Ξ

τῶν Χορασμίας πόλεων μετὰ τῆς Ἀραβικῆς αὐτῶν προφορᾶς.

بلاد خوارزم مع ضبط اسماء اماكنها

الاسماء	ضبط الاسماء
كرکالج	من المشترك بضم الكاف وسكون الراء المهملة ثم كاف ثائية والفاء ونون ساكنة وفي اخرها جيم ويلتقي فيها ساكنان ويقال لها بالعربي الجورجانية •
جورجانيه خوارزم وفي كرکالج الصغري	من اللباب بضم الجيم وسكون الواو والراء المهملة ثم جيم والفاء ونون •
کاث	خآ
زمخشر	من اللباب بفتح الراء المعجمة والميم وسكون الخاء وفتح الشين المعجمتين وفي اخرها راء مهملة •
هزاراسب	من الانساب للسعاني بفتح الهاء والراء المعجمة وسكون الالف وفتح الراء وسكون العين المهملتين بينهما الف وفي اخرها باء موحدة •
درمان	Εἰδείπει ταύτης τῆς πόλεως ἡ ἀνάγνωσις ἐν τῷ κώδικι.
فرير	من اللباب بفتح الفاء والراء المهملة وسكون الباء الموحدة وفي اخرها راء مهملة وفي مزيل الارتباب بفتح الفاء وكسرهما كل منهما مسوع •

Τὸ εἰκοσὸν πέμπτον γνωστὸν κλίμα, ὅπερ ἐστὶν ἡ γῆ τῆς
Χορασμίας.

Ὄνόματα τόπων.	Ὄνόματα συγ- γραφέων.	Μῆκος		Πλά- τος		Ἀληθὲς κλίμα γνωστὸν κλίμα.
		μοι	ε'	μοι	ε'	
Κορκάντζ μέγα	Ἀλφαράς καὶ	84	1	42	17	Ἐν τῷ ε' κλίμα- τι ἐν Χορασμίᾳ
Τζορτζανιά Χο- ρασμίας, ἤτοι	Ἀλμπιρῆνη.					
Κορκάντζ μι- κρὸν.	Ἀλφαράς.	84	5	42	45	Ἐν τῷ ε' κλί- ματι ἐν Χορασ- μίᾳ.
Κάθ.	Ἀλμπιρῆνη.	85	0	41	36	Ἐν τῷ ε' κλί- ματι ἐν Χορασ- μίᾳ.
	Ἀλφαράς.	84	0	41	36	ματι ἐν Χορασ- μίᾳ.
Ζαμαχσάρ.	Ἀλφαράς.	84	30	41	45	Ἐν τῷ ε' κλί- ματι ἐν Χορασ- μίᾳ
Χαζάρ ἄσπ.	Ἀλφαράς.	85	20	41	10	Ἐν τῷ ε' κλί- ματι ἐν Χορασ- μίᾳ.
Δαράν.	Ἀλφαράς.	86	25	40	30	Ἐν τῷ ε' κλί- ματι ἐν Χορασ μίᾳ.
	Ἀλμπιρῆνη καὶ ἄλλοι.					
Φαράπρ.	Ἀλφαράς.	87	30	38	45	Ἐν τέλει τῶ δ' κλίματος ἐν Τζιχενίῳ.
	Ἀλμπιρῆνη.	87	35	38	40	

τίθεται τὰ δηλωτικὰ τῶν φωνηέντων σημεῖα, δνομαζόμενα
παρὰ τοῖς Ἀραβσι حرکت.

*) Ἡ λέξις رزف ἀναγινώσκεται καὶ رزف φηράμπρ ὡς αὐτὸς δ
فربر من اللباب بفتح الفاء والراء المهلة وسكون الباء الموحدة وفي آخرها راء مهلة وفي
مزك الأرياب بفتح الفاء وكسرهما كل لهما عوارة.

الاروصاف والاخبار العامة

قال في المشترك وكركانج اسم لمدينتين بخوارزم احديهما
 كركانج الكبرى وفي هذه وهي قصبة خوارزم علي ضفة
 جيحون والاخرى كركانج الصغرى التي ذكرها وهي مويينة
 قريبة من الكبرى بينهما عشرة اميال قال وكانت في
 سنة ستماية وست عشرة عامرة اهله دات سوق
 مستطيل والعجم يقولون كركانج والعرب يقولون الجرجانية
 هما اسان لكل واحدة منها قال في القانون وفي في
 غربي جيحون •

من المشترك وكركانج الصغرى في مويينة قريبة من
 كركانج الكبرى وبينهما عشرة اميال والعرب يسمونها
 الجرجانية وفي في غربي جيحون •

كاث] هي قاعدة خوارزم في القديم وكانت في شرقي
 جيحون قال في القانون كانت بلد خوارزم الاخرى وفي
 في شرقي جيحون قال في العزيزي وبينها وبين القرية الحويثة
 من بلاد الترك خمسون فرسخا قال ومن اجل مويينة
 بلاد خوارزم مويينة كاث ومويينة كركانية ومويينة
 هاراسب •

ΠΕΡΙΓΡΑΦΑΙ ΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΑΙ.

Ο συγγραφεὺς τῶν ὀμιανύμων λέγει, ὅτι Κορκάντζ ὑπάρχει ἕνομα δύοῖν ἐν Χορασμίας πόλεων, ἐξ ὧν ἡ μὲν καλεῖται Κορκάντζ μέγα, κωμόπολις Χορασμίας, κειμένη ἐπὶ τῆς ὄχθης τῆ Τζιχενίε, ἡ δὲ Κορκάντζ μικρὸν (τὸ ὁποῖον ἐκεῖνος περιγράφει), πόλις εὕρισκομένη πλησίον τῆ μεγάλης Κορκάντζ, ἢ ἀπέχον ἀπὸ τούτης δέκα μίλια* ἐκτίσθη δὲ κατ' αὐτὸν ἐν ἔτει (ἀπὸ φυγῆς Μωάμεθ) 616, περιέχον πολλὰς ἐνικνῦντας καὶ πλατεῖαν μακρὰν, καὶ καλεῖται παρὰ μὲν τοῖς Πέρσαις Κορκάντζ, παρὰ δὲ τοῖς Ἀραψιν Ἀλτζορτζανιά, τὰ ὅποια ἕνοματα ὑπάρχουσι μιᾶς ἢ τῆς αὐτῆς πόλεως.

Ο συγγραφεὺς τῆ Κανένος λέγει, ὅτι αὕτη κεῖται κατὰ δυτμὰς τῆ Τζιχενίε.

Ο συγγραφεὺς τῆ Μοσάρεκ λέγει, ὅτι τὸ μικρὸν Κορκάντζ εἶναι πόλις κειμένη πλησίον τῆ μεγάλης Κορκάντζ, ἀπέχουσα τῆς δέκα μίλια, ἢ ὀνομαζομένη παρὰ τοῖς Ἀραψιν Ἀλτζορτζανιά, ἢ κειμένη κατὰ δυτμὰς τῆ Τζιχενίε.

Καὶ θ] ὑπῆρχε τοπάλαι μητρόπολις Χορασμίας, κειμένη κατ' ἀνατολὰς τῆ Τζιχενίε. Ο συγγραφεὺς τῆ Κανένος λέγει, ὅτι ὑπάρχει ἡ ἐξωτάτη τῆς Χορασμίας χώρα, κειμένη κατ' ἀνατολὰς τῆ Τζιχενίε, ἢ ἀπέχει κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀζίζη ἀπὸ τῆ νέε χωρίε ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τῶν Τέρκων πεντήκοντα παρασάγγας, ἢ αἱ ἐπισημότεραι τῆς Χορασμίας πόλεις εἶναι αἱ πόλεις Καὶ θ, Κορκανιά, ἢ Χαζὰρ Ἀσπ.

* Ἀντὶ τῆ ἀπέναντι Ἀραβικῆ γράμματος ك ἀνεπινοσκέτω ὁ εὐμενῆς ἀναγνώσης ك . Ἐν δὲ τοῖς πίναξι τῆς Χορασμίας ἢ Μουσουλμανάχης ἀντὶ τῆ ἀραβικῆ ἀριθμῆ ز = 8 ἐννοεῖσθω τὸ μηδενικὸν σημεῖον, ὅτι ἡμάετῃται.

قال في اللباب وزمخشري قرية كبيرة من قري خوارزم
منها ابو القاسم محمود الزمخشري الامام المشهور قال
وله مع تصانيفه المشهورة ديوان شعر .

قال في الانساب ويقال لهرار اسب بالفارسية هزار
اسف قال وفي قلعة حصينة بخوارزم قال في العزيري
وفي في فربي جيحون ومن مدينة هزار اسب الي مدينة
كاث ستة فراسخ .

ودرمان اخر حدود خوارزم الي جهة سرو قال في
العزيري وبينها وبين هزار اسب اربعة ومشرون فرسخاً
قال ومدينة درمان من اول اعمال خوارزم .

من اللباب فرب بلدة علي طرف جيحون مما يلي بخارا
من القانون وفرب المعبر من بلاد ما وراء النهر الي خراسان
قال ابن حوقل في من اعمال بخارا وهي خصبة قريبة
من جيحون ولها قري عامرة وقد ضمها الي خوارزم
تتبعاً للجدول .

Ο συγγραφεὺς τῆ Ἀλλεμπάμπ λέγει, ὅτι τὸ Ζαμαχ-
χάρ εἶναι χωρίον μέγιστον τῶν χωρίων τῆς Χορασμίας, ἐν ᾧ
ἐγεννήθη ὁ περιβήτορ ἱεράρχης (Ἰμάμης) Ἀββακκάσμη Μεχ-
μέτης ὁ Ζαμαχχεραΐος, ὅσις πρὸς τοῖς ἄλλοις αὐτοῦ περι-
φήμοις συγγραμμάσι συνέγραψε καὶ σύνταγμα ποιητικόν.

Κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἰνσαπ τὸ Χαζάρ Ἀσπ ὀνο-
μάζεται περσιτὶ Χαζάρ Ἀσφ, καὶ ὑπάρχει φέριον ἄχυρω-
μένον τῆς Χορασμίας, κείμενον κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ
Ἀδίζη κατὰ δυσμαῖς τῆ Τζιχενίε, καὶ ἀπέχον ἀπὸ τῆς πό-
λεως Καθ ἑπτὰ παρασάγγας.

Τὸ Δαραάν ὑπάρχει τὸ ὑστατον τῶν συνύρων τῆς Χο-
ρασμίας πρὸς τὸ μέρος τῆ Μαρε, καὶ ἀπέχει κατὰ τὸν
συγγραφέα τῆ Ἀδίζη ἀπὸ τῆ Χαζάρ Ἀσπ εικοσιτέσσαρας
παρασάγγας, καὶ ἡ πόλις τῆ Δαραάν εἶναι ἐν ἀρχῇ τῶν
ἐπικρατειῶν τῆς Χορασμίας.

Τὸ Φαράπερ ὑπάρχει κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀλλεμ-
πάμπ χώρα κειμένη κατὰ τὴν πλευρὰν τῆ Τζιχενίου τὴν
ἐγγὺς τῇ Μποχάρ, διὰ τῆς ὁποίας διαβαίνομεν, καθὼς
λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆ Κανόνος, ἀπὸ τῶν ἐπαρχιῶν τῶν
πέραν τῆ ποταμῆ Ὄξε πρὸς τὸ Χορασάν· ὑπάρχει δὲ αὕτη
ἡ χώρα κατὰ τὸν ἔμπν Χαεκαλ ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ τῆς
Μποχάρας, εὐκαρπος, κειμένη πλησίον τῆ Τζιχενίε, καὶ
ἔχουσα χωρία κατοικισμένα· προσάπτομεν δὲ ἡμεῖς αὐτὴν ἐν
τῇ Χορασμίᾳ πρὸς ἀπαρτισμὸν καὶ συμπλήρωσιν τῆ πίνακος.